

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet Slopad straffrabatt för unga myndiga (SOU 2018:85)

Ert dnr Ju2018/05295/L5

Allmänna utgångspunkter för Domstolsverkets yttrande

Domstolsverket har granskat betänkandet mot bakgrund av den verksamhet som bedrivs av Sveriges Domstolar, d.v.s. utifrån hur förslaget kan tänkas påverka verksamheten ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt. Granskningen har även omfattat bedömning av om förslagen har påverkan på verksamhetsstöd, arbetsformer eller rättssäkerheten generellt.

Utredningen har haft i uppdrag att överväga *hur* avskaffandet av den straffrättsliga och straffprocessuella särbehandlingen av lagöverträdare i åldern 18–20 år kan genomföras, inte *om* den ska avskaffas beträffande denna åldersgrupp. I betänkandet konstateras dock att det inte finns något empiriskt eller erfarenhetsbaserat stöd för att i allmänhet införa skärpta påföljder för unga lagöverträdare (se kapitel 6, särskilt avsnitt 6.5).

Enligt utredningens direktiv finns det behov av en utredning bl.a. för att det kan ifrågasättas om det är rimligt att lagöverträdare i åldern 18–20 år som begår allvarliga brott inom ramen för organiserad brottslighet särbehandlas straffrättsligt enbart på grund av sin ålder. Den reform som föreslås träffar dock inte enbart denna grupp av lagöverträdare, utan samtliga lagöverträdare i ålderskategorin 18–20 år. Reformen kan ifrågasättas dels utifrån att det, enligt utredningen, saknas både empiriskt och erfarenhetsbaserat stöd för att i allmänhet införa skärpta påföljder för unga lagöverträdare, dels utifrån att reformen riskerar att träffa en mycket större krets av unga lagöverträdare än vad som kan anses nödvändigt för att råda bot på det problem som avses med reformen. Målet torde kunna nås med betydligt mindre ingripande och mindre kostsamma förändringar (jfr det särskilda yttrandet som finns som en bilaga till betänkandet).

Synpunkter på utredningens lagförslag

Om det bedöms finnas tillräckliga skäl för att avskaffa den straffrättsliga och straffprocessuella särbehandlingen av lagöverträdare i åldern 18–20 år, har Domstolsverket inga synpunkter i sak på de förslag som lämnas i betänkandet.

Behov av ytterligare konsekvensanalys

I betänkandet anges att skärpta påföljder för unga lagöverträdare inte kan antas leda till en generell påverkan på brottsnivåerna (s. 330). Det går alltså inte att förutse att de lämnade förslagen skulle leda till minskad brottslighet och därmed sammanhängande minskade kostnader för samhället eller, ur Domstolsverkets perspektiv, för domstolarna.

Vidare anges att strängare påföljder för lagöverträdare i åldern 18–20 år *kommer medföra* en ökad tillämpning av häktning, anhållande och andra processuella tvångsmedel inom denna åldersgrupp (se särskilt avsnitt 10.3). För de allmänna domstolarnas del kan detta komma att innebära en ökad arbetsbelastning och ökade kostnader genom fler förtursmål, fler häktnings- och omhäktningsförhandlingar, fler överklaganden i häktningsfrågor etc. Som följd kan det allmännas kostnader för offentliga försvarare och tolkar även antas öka. Hantering av förtursmål kräver i allmänhet en hög beredskap i domstolarna och ytterligare sådana mål leder troligen till krav på ökad beredskap. Det saknas en utförlig analys i betänkandet av hur stor påverkan utredningens förslag kan komma att ha på domstolarnas organisation och ekonomi. Det saknas även tillräckligt underlag för att Domstolsverket ska kunna göra en ordentlig konsekvensanalys i detta avseende.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Martin Holmgren. I handläggningen har även chefsjuristen Charlotte Driving deltagit. Föredragande har varit juristen Susanne Nilhammer.

Martin Holmgren

Susanne Nilhammer